

Förord

STEPHAN BORGEHAMMAR

I och med denna årgång avgår Sven-Åke Selander som redaktör för Svenskt gudstjänstliv. Han tog över från Sven-Erik Brodd 1999 och satte genast sin karakteristiska stämpel på årsboken, diskret men tydligt. Den första volymen han ansvarade för, *Tid och evighet*, präglas av två saker: ett högaktuellt tema – millennieskiftet – och det för Sven-Åke så centrala begreppet perspektiv. Termen perspektiv återfinns både i underrubriken – »Ett gudstjänstperspektiv inför 2000-talet« – och tre gånger i förordet, där det visar sig vara den strukturerande princip som gör att årsbokens artiklar kan vara helt oberoende av varandra och ändå på ett systematiskt sätt bidra till att belysa årets tema.

Från denna genomtänkta och kraftfulla utgångspunkt tog en dynamisk utveckling sin början. Sven-Åke förde bokstavligen in årsboken i 2000-talet, strukturerade det redaktionella arbetet, utökade innehållets volym och genomförde 2003 den förändring som innebär att Svenskt gudstjänstliv i dag har en modern layout, ett behändigt format och en stabil och kompetent samarbetspartner i bokförlaget Artos och Norma.

Att undertecknad redan i och med detta nummer står som redaktör är egentligen en fiktion, en för Sven-Åke typisk generös gest: planläggningen och det praktiska redaktionella arbetet har i allt väsentligt skötts av honom, inte mig. Det viktiga för honom är nämligen inte att skylta med sitt namn utan att främja själva saken, vilket han gör genom att överlämna ansvaret som en skicklig löpare överlämnar stafettpinnen: mjukt, säkert, och inte förrän mottagaren på egen hand har nått tillräcklig hastighet.

Sven-Åke har lovat att fortsätta som redaktionsmedlem ännu en tid. Det är min, den övriga redaktionens och, vågar jag påstå, hela läsekretsens önskan att den tiden blir lång!

Temat för årets årsbok är lika enkelt som det låter. Att gudstjänst och vardag hör ihop, *skall* höra ihop, är en gammal insikt. Benediktinernas

motto sedan halvannat årtusende är *ora et labora*, bed och arbeta. Men att konstatera sambandet är en sak, att utforska det är en annan. Som utgångspunkt för en mer utvecklad tankegång kan man använda följande rader från en av vår egen tids mer flitigt använda psalmer, Sv ps 1986:471:

Jublande lyfter vi här våra händer,
sjunger den glädje som enighet tänder,
ger dig vårt arbetes dag och vår tacksamhet,
handling och bön må bli ett ...

Jublande bär vi till dig våra böner,
dig vill vi tjäna som döttrar och söner,
skapa som du i vårt ringaste arbete,
handling och bön må bli ett ...

(Text: Fred Kaan och Kerstin Anér)

Dessa få ord rymmer en hel teologi. Vardagens arbete bärs fram inför Gud i gudstjänsten, gudsmötet bärs därifrån ut i vardagen. Av gudstjänst helgas vardagen och människans arbete blir en delaktighet i Guds skapande och uppehållande verk. Samtidigt ger vardagen gudstjänsten dess innehåll när den förvandlas till bön. I växelspelet mellan gudstjänst och vardag visar sig hela livet vara gåva: först från Gud till människan, sedan, som gensvar, från människan till Gud.

Samtidigt är förhållandet mellan gudstjänst och vardag inte utan sina komplikationer. Det är framför allt detta som årets artiklar fokuserar. Bland mycket annat frågar de: Erbjuder Svenska kyrkan gudstjänster som passar in i människors vardag (Ahlstrand)? Kan vardagens omsorger bli så påträngande i gudstjänsten att den profaneras (Bexell)? Kan rivningen av en förfallen kyrka skada människors gudsrelation (Bremborg)? Borde gudstjänstordningen gestalta samspelet mellan gudstjänst och vardag på ett tydligare sätt (Edgardh)? Vilken betydelse har gudstjänsterfarenheter för konfirmanders trosutveckling (Johannesson)? Hur utformar man rum för andakt på offentliga platser (Karlsmo)? Var går egentligen gränsen mellan andlig och världslig sång (Selander)?

Om du, kära läsare, får hjälp av årets artiklar att bearbeta frågorna om

gudstjänst och vardag på ett sådant sätt att det underlättar för handling och bön att bli till ett i ditt eget sammanhang, så har mina och redaktionens ambitioner med denna årsbok mer än uppfyllts.

Avslutningsvis några upplysningar och en anmodan. Även nästa år, 2010, avser redaktionen att publicera ett antal på förhand beställda uppsatser på ett särskilt tema. Men vi vill också lämna utrymme för andra bidrag som ryms inom fältet praktisk teologi. Den som önskar publicera en artikel i årsboken anmodas vända sig till undertecknad eller Sven-Åke Selander för att bland annat erhålla närmare upplysningar om vilka regler som gäller för omfånget och för notapparatens utformning. Vi tar också tacksamt emot förslag på böcker att recensera och erbjudanden om att skriva recensioner.

Viktigt att ha i åtanke är att alla bidrag skall vara redaktionen tillhanda senast den 31 augusti året innan årsboken publiceras och skall svara mot vedertagna vetenskapliga krav. Artiklar granskas av två oberoende granskare före beslut om publicering, recensioner granskas och antas av redaktionsgruppen. Beslut om publicering meddelas senast i januari månad utgivningsåret.

Stephan Borgehammar